

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE YAZILIM DERSİ 6. SINIF DERS NOTLARI

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNİN(BİT) ÖNEMİ

Bilgi: Öğrenme, araştırma veya gözlem yolu ile elde edilen gerçek, İnsan zekâsının çalışması sonucu ortaya çıkan düşünce ürünüdür.

Teknoloji: İnsanoğlunun tasarlayarak ürettiği ya da uygulamaya koyduğu faydalı, faydasız veya zararlı her türlü aletler ve araçlardır.

Bilişim Teknolojileri (BT): Bilişim Teknolojileri, bilgiye ulaşılmasını ve bilginin oluşturulmasını sağlayan her türlü görsel, işitsel, basılı ve yazılı araçlardır.

Bilgi Teknolojilerinin Amaçları

- ❑ Bilgiye kolay ulaşmayı sağlamak
- ❑ Maliyeti azaltmak
- ❑ Hayatımızı kolaylaştırmak
- ❑ Hızlı haberleşmeyi sağlamak

Teknolojinin Yararları

- ❑ Bilgiye çok hızlı bir şekilde ve daha ucuza ulaşıyor.
- ❑ Sağlık alanında hastalıkların anlaşılması daha hızlı ve güvenilir şekilde olabilmektedir. Teknoloji sayesinde tedavi yöntemleri gelişmiş ve hastalıklar daha kısa süre de tedavi edilir olmuştur.
- ❑ Eğitim-öğretim imkânları artmıştır.
- ❑ Bir yerden bir yere ulaşım daha hızlı ve daha konforlu hale gelmiştir.
- ❑ Sanayilerdeki üretim artmıştır. Üretilen ürünler daha ucuza mal olmaktadır.
- ❑ İletişim ve haberleşme imkânları artmıştır.

Teknolojinin Zararları

- ❑ Çevreye zarar veren gazlar, atıklar çoğalmış, denizler ve doğa kirlenmeye başlamıştır.
- ❑ Yeryüzünde bulunan hayvan ve bitki türleri azalmıştır.
- ❑ İşsizlik artmıştır.

❑ Küresel ısınmadan dolayı dünyanın dengesi bozulmuştur.

❑ İnsanoğlunu mevcut geleneklerini, kültürlerini ve kutsal değerlerini kaybetmeye başlamıştır.

❑ Televizyon ve internet aile içi iletişimi koparmıştır. Aile içi iletişimin kopması çocukları da aileden koparıp yalnızlığa itmiştir.

❑ Obezlik artmıştır.

❑ Yayılan radyasyonlar ve artan manyetik alanlar insan sağlığını olumsuz etkilemeye başlamış ve yeni sağlık problemleri ortaya çıkmıştır. İnternet bağımlılığı gibi bazı psikolojik rahatsızlıklar artmıştır.

❑ İnsanların tembelliği artmış, hazır kullanmaya alışan insanlar üretmekten çok tüketmeye başlamıştır.

❑ İsrar artmıştır.

Bilgisayar Kullanırken Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar

- ❑ Yüksekliği ayarlanabilir, sırtı bele uygun ve esnek bir ergonomik koltukta oturulmalıdır.
- ❑ Dik oturulmalı ve sırt desteklenmelidir.
- ❑ Monitörün üst kenarı ile göz hizasının aynı seviyede olmasına dikkat edilmelidir.
- ❑ Monitörden 40-70 cm uzakta oturulmalıdır.
- ❑ Işık monitöre dik açıyla gelmemelidir.
- ❑ Işık yansıma ve parlamaları önlenmelidir.
- ❑ Fare ve klavye masanın üzerinde aynı seviyede olmalıdır.
- ❑ Kollar yatay veya biraz yukarıda olmalıdır.
- ❑ Dirsek ve eller düz bir çizgide olmalıdır
- ❑ Bacakların üst kısmı yatay olmalıdır.
- ❑ Dizler 90 veya 110 derece açıda olmalıdır.
- ❑ 15-20 dakikada bir kısa süre gözleri uzağa odaklayarak göz kaslarının dinlenmesi sağlanmalıdır.
- ❑ Saat başı mola vererek oda temiz hava ile doldurulmalı ve ufak egzersizler yapılmalıdır.

Elektrik Kablolarının Güvenilirliği:

Bütün elektrikli aletler güç ihtiyaçlarını prizler vasıtasıyla kablo üzerinden temin ederler. Kablo

üzerinden geçen akım insan için çok tehlikeli olmakla birlikte bazen ölümcül olaylara sebep olmaktadır. Bu sebeple kablo güvenliği birinci derecede önemlidir. Kablo güvenliği açısından önemli olan hususlar:

❑ Elektrik kablolarının hasarlı, yırtılmış veya delik olmamasına dikkat edilmelidir.

❑ Elektrik kablolarının ve prizlerin topraklı olmasına dikkat edilmelidir.

❑ Genelde TSE standardı olan kablolar kullanılmalıdır.

❑ Mümkünse nemin olmadığı bir ortam tercih edilmelidir.

Güç Noktalarının (prizlerin) Fazla Yüklenmesini Önleme:

Evimizde kullandığımız prizler belli bir güce kadar dayanma kapasitesine

sahiptir. Dayanma gücünü aşacak şekilde prize fazla ağıt bağlanırsa

prizlerde erimeler ve tesisat kablolarında yanmalar meydana gelebilir. Bu da çok büyük yangınların çıkmasına sebep olabilir. Bu nedenle evdeki prize çok fazla ağıtın bağlanmamasına dikkat edilmelidir.

Bilgi Toplumu

❑ Temel üretim faktörünün bilgi olduğu, bilginin işlenmesinde ve

depolanmasında da bilgisayar ve iletişim teknolojilerini baz alan bir toplum yapısıdır.

❑ Ekonomik değerlendirmeler yıllardır 3 sektörde yapıldı : Tarım,

Sanayi ve Hizmet.

❑ Eğer ekonominiz bilgi üretiyor, işliyor ve satıyorsa Bilgi

Toplumunda yaşıyorsunuz demektir.

Dijital Vatandaşlık

Dijital vatandaşlık en genel kapsamda teknoloji kullanımına ilişkin davranış normları olarak tanımlanmaktadır. Dijital vatandaşlık teknolojiyi kullanırken etik ve uygun davranışlarda bulunma ve bu konuda bilgilenmeyi içermektedir.

Bilgi ve iletişim kaynaklarını kullanırken eleştirebilen, çevrimiçi yapılan davranışların etik sonuçlarını bilen,

ahlaki olarak çevrimiçi kararlar alabilen, teknolojiyi kötüye kullanmayarak başkalarına zarar vermeyen, sanal dünyada iletişim kurarken ve işbirliği yaparken doğru davranışı teşvik eden vatandaşdır.

YAZILIM VE DONANIM

DONANIM NEDİR?

Bilgisayarın çalışması için gerekli olan, elle tutulup gözle görülen bilgisayar parçalarına denir.

Örnek: monitör, kasa, klavye, Mouse, hoparlör, yazıcı...

Bilgisayar donanımı 2'ye ayrılır:

1) Dâhili Donanım: Kasa ve kasanın içindeki donanım parçalarıdır.

2) Harici Donanım: Kasanın dışındaki donanım parçalarıdır.

1- Bilgisayarın Harici Donanım Birimleri

Ekran: Bilgisayarın görüntü donanımdır. Ekran bilgisayarda yapılan işlemleri ve sonuçlarını görebilmemizi sağlar. Tüplü (CRT), LCD ve LED ekran çeşitleri vardır.

Kasa: Bilgisayarın iç donanımlarının bulunduğu kasa bu parçaların korunmasını ve bir arada durmasını sağlar. Çeşitli donanımların takılabilmesi için de yuvalar içerir. Kasayı, vücudumuzdaki iskelet olarak düşünebiliriz.

Yazıcı: Bilgisayarda üretilen resim, yazı, şekil ve grafikleri kağıda aktaran donanımdır. Kullandığı teknolojiye göre mürekkep püskürtmeli, lazer ve nokta vuruşlu çeşitleri vardır.

Tarayıcı: Bir resmi, yazıyı veya şekli bilgisayara aktarmaya yarayan donanımdır. Yazıcının tam tersi görev yapar.

Hoparlör: Bilgisayarda çalınan sesleri işitmemizi sağlayan donanımdır. Birkaç hoparlör bir araya gelerek ses sistemini oluşturur.

Örneğin 2+1, 5+1 ve 7+1 gibi.

Kulaklık: Bilgisayarda çalınan sesleri sadece dinleyicinin kulağına ileten donanımdır.

Web Kamerası: Genellikle internet üzerinden görüntülü görüşme amacıyla kullanılan donanımdır.

Mikrofon: Seslerin bilgisayara aktarılmasını ve kaydedilmesini sağlar.

Oyun Kumandaları: Oyunlarda kontrolü sağlayan donanımdır.

Örneğin bir araba yarışı oyununda direksiyon, fren pedalı kontrollerini gibi.

Modem: İnternete bağlanmayı sağlayan donanımdır. Kablolü veya kablosuz çeşitleri vardır.

Kesintisiz Güç Kaynağı: Elektrik kesilmesi durumunda bilgisayara ek güç sağlar. Böylece hem bilgisayar zarar görmez hem de çalışmalarını kaydedebiliriz.

2- Dâhili Donanım Birimleri: Kasa içerisinde yer alan bu donanımlar bilgisayarın temel çalışma sistemini oluşturur, hızını ve özelliklerini belirler.

Anakart: Diğer tüm donanımların takıldığı kasa içerisinde en büyük yer kaplayan donanımdır.

İşlemci: Bilgisayardaki matematiksel ve mantıksal tüm işlemlerin yapıldığı donanımdır. Bilgisayarın hızını belirlemede önemli bir yere sahiptir. Tüm işlemlerin yapıldığı merkez olduğu için işlemciye bilgisayarın beyni diyebiliriz.

Ekran Kartı: Görüntüyü işler ve işlenen görüntünün ekrana aktarılmasını sağlar. Oyunların akıcı çalışmasında önemi büyüktür.

Ram Bellek: Bilgilerin geçici olarak saklandığı donanım birimidir.

Elektrik kesilmesi durumunda içindeki bilgiler silinir. Belleğin fazla olması bilgisayarda birden çok programı aynı anda hızlı bir şekilde çalıştırmaya yardımcı olur. Dolayısıyla bilgisayarın hızına etkisi büyüktür.

Sabit Disk (Harddisk): Bilgileri kalıcı olarak depolayan donanımdır. Dosyalar, müzikler, filmler vs. tüm bilgilerimiz sabit diskte kayıtlıdır. Elektrik kesilmesi durumunda içindeki bilgiler silinmez.

Güç Kaynağı: Bilgisayarın tüm parçalarına gerekli gücü (elektrik akımı) sağlayan donanımdır.

Soğutucu Fanlar: Kasa içerisindeki ısıyı düşürmeye yardımcı olan pervanelerdir. Bunlar hem parçaları soğutur hem de kasa içerisindeki hava akımını sağlar.

CD/DVD ROM Sürücü: CD/DVD disklerinde veri depolayabilen veya bu diskleri okuyan donanımdır.

Tümleşik/Birleşik Donanım: Günümüzde birçok donanım anakart üzerinde yer almaktadır. Örneğin, ses kartı, modem, ağ kartı, ekran kartı gibi. Bu şekilde ayrıca takılmasına gerek duyulmayan, anakart üzerinde gelen donanımlara tümleşik donanım adı verilir.

YAZILIM NEDİR?

Bilgisayarın çalışması için gerekli olan programlara denir.

Örnek: işletim sistemi, paint, anti virüs, Word, excel, bilgisayar oyunları...

İki tür yazılım vardır.

1. Uygulama Yazılımları: Kullanıcıların belli başlı bazı işlemleri

yapmalarını sağlayan yazılımlardır. Örneğin müzik dinlemek,

resim yapmak, yazı yazmak, internette gezinmek gibi.

2. Sistem Yazılımları: İşletim sistemi olarak da bilinir.

Bilgisayardaki donanımları yöneten, çalışmasını denetleyen ve

diğer tüm yazılımların çalışmasını sağlayan temel yazılımdır.

Örneğin sıklıkla duyduğumuz Windows bir işletim sistemidir.

Yazılımlar kullanım haklarına göre 4'e ayrılırlar.

❑ Lisanslı Yazılım

❑ Ücretsiz Yazılım (Freeware)

❑ Demo Yazılım

❑ Paylaşılan Yazılım (Shareware)

Lisanslı Yazılımlar: Kullanım haklarını satın almış ya da bu hususta bir sözleşme imzalamış bir kişi ya da bir grup tarafından kullanılabilen yazılımdır.

Ücretsiz Yazılımlar: İnternet üzerinden, bilgisayar dergisi CD'lerinden ya da kullanıcı grupları aracılığı ile dağıtılan ve hiçbir ücret talep etmeyen yazılımdır.

Demo Yazılımlar: Tanıtım programı. Geliştirme ya da pazarlama aşamasındaki bir programın yeteneklerini gösteren kısıtlı sürüm.

Paylaşılan Yazılımlar: Bilgi hizmet sunucuları tarafından

kullanıcılara ücretsiz olarak ya da çok küçük bir abonelik ücreti ile dağıtılan ve deneme mahiyetinde olan yazılım. Bu yazılımların genellikle 15-30 gün gibi bir kullanım süresi bulunmaktadır.

Ayrıca Beta Yazılım denen geliştirme aşamasında olup deneme testlerinin yapıldığı bir yazılım türü daha mevcuttur.

İŞLETİM SİSTEMLERİ

İşletim Sistemi: Bilgisayarda çalışan, bilgisayar donanım kaynaklarını yöneten ve çeşitli uygulama yazılımları için yaygın servisleri sağlayan bir yazılımlar bütünüdür. İşletim sistemi özetle bilgisayardaki tüm donanımların, yazılımların ve dosyaların yönetimini sağlayan en temel yazılımdır.

İşletim Sisteminin Görevleri

- ❑ İşlemciyi ayrı işlere yönlendirmek ve yönetmek.
- ❑ Ana belleği yönetmek.
- ❑ Harici kayıt cihazlarını yönetmek.
- ❑ Giriş/çıkışları kontrol etmek.
- ❑ Bilgisayar sisteminin güvenliği ve kontrolünü sağlamak.
- ❑ Dosya yönetimini sağlamak.

NOT: İşletim sistemleri bilgisayar, tablet, video oyun konsolları, cep telefonları, web sunucularında, arabalarda, beyaz eşyalarda hatta kol saatlerinin içinde bile yüklü olabilir.

MASAÜSTÜ VE DİZÜSTÜ İŞLETİM SİSTEMLERİ

Windows: Microsoft tarafından piyasaya sürülmüş olup en çok kullanılan işletim sistemidir. Windows XP, 7 ve 8 halen kullanılmakta olan sürümleridir.

MacOS: Apple şirketine ait işletim sistemidir.

Linux: Açık kaynak kodlu ve ücretsiz bir işletim sistemidir.

Pardus: Tübitak'ın geliştirdiği işletim sistemidir.

MOBİL(TABLET VE TELEFONLARDA KULLANILAN) İŞLETİM SİSTEMLERİ

Android: Bugün birçok tablet, akıllı telefon ve hatta kol saatlerinde kullanılan Google'a ait işletim sistemidir.

iOS: Apple'ın kendi ürettiği tablet ve telefonlar için çıkardığı işletim sistemidir.

Windows Phone ve Windows 8: Microsoft'un akıllı telefonlar ve tabletler için ürettiği işletim sistemidir

İşletim Sistemi Nasıl Yüklenir?

- ❑ Üreticiden sağlanan veya satın alınan CD/DVD veya USB disk kullanılarak işletim sistemi bilgisayarlara kurulabilir.
- ❑ Kurulacak bilgisayarın donanımları işletim sistemini desteklemelidir.

Hangi İşletim Sistemini Yüklemeliyim?

- ❑ İşletim sistemi seçerken bilgisayarın teknik özellikleri, yükleyeceğimiz yazılımlar, fiyat, kullanım kolaylığı gibi etmenlere dikkat etmeliyiz.
- ❑ Çok eski bir bilgisayara yeni bir işletim sistemi, ya da yeni bir bilgisayara eski bir işletim sistemi yüklersek bilgisayarımızdan alacağımız verim düşebilir.

BİLGİSAYAR VİRÜSLERİ

Bilgisayar Virüsü: Veri girişi yoluyla bilgisayarlara yüklenen, sistemin veya programların bozulmasına, veri kaybına veya olağan dışı çalışmasına

neden olan yazılımdır. Virüsler en yaygın şekilde disketler, flash bellekler, harici sabit diskler, internetten indirdiğimiz dosyalardan ve e-posta aracılığıyla bulaşır.

Virüsler Nasıl Bulaşır?

❑ Virüsler küçük programlar olduğundan aktif hale gelebilmesi için virüslü bir programın çalıştırılması ve .EXE uzantılı çalıştırılabilen programlara bulaşması gerekmektedir.

❑ Virüs bulaşan bir program çalıştırıldığında, virüs belleğe taşınır;

sistemin her açılışında kendisini belleğe yükler ve çalıştırılan her programa bulaşır.

Bilgisayarıma Virüs Bulaştığını Nasıl Anlarım?

- ❑ Bilgisayarınız eskiye göre daha yavaş çalışıyor
- ❑ Bilgisayarınız sık sık yanıt vermiyor veya donuyor
- ❑ Bilgisayarınız birkaç dakikada bir çöküyor ve yeniden başlıyor

- ❑ Bilgisayarınız kendi kendine yeniden başlıyor ve ardından normal çalışmıyor
- ❑ Bilgisayarınızdaki uygulamalar düzgün çalışmıyor
- ❑ Disklere veya disk sürücülerine erişilmiyor
- ❑ Düzgün yazdırma yapılamıyor
- ❑ Olağandışı hata iletileri görüyorsunuz
- ❑ Biçimi bozuk menüler ve iletişim kutuları görüyorsunuz
- ❑ Disk alanları hızla azalıyor
- ❑ Mevcut RAM sürekli olarak azalıyor
- ❑ Nasıl oluştuğu bilinmeyen dosya ve dizinler beliriyor

NOT: Bunlar, virüs bulaşmasının sık rastlanan işaretleridir. Ancak, virüsle ilgisi olmayan donanım veya yazılım sorunlarına da işaret ediyor olabilir.

Güncel bir virüsten koruma yüklediğiniz sürece, virüs bulaşıp bulaşmadığını anlamamanın kesin bir yolu yoktur.

VİRÜS ÇEŞİTLERİ

1. Dosyalara Bulaşan Virüsler
2. Bilgisayarın Sistem Alanlarına Bulaşan Virüsler
3. Trojan Horse (Truva Atı)
4. Makro Virüsleri
5. Solucan (Worms)

ZARARLI YAZILIMLAR

Truva atı (Trojan) Nedir?

- ❑ Truva atı bir virüs değildir. Gerçek bir uygulama gibi gözüken zararlı bir program türüdür.
- ❑ Trojan kendini çoğaltmaz ama virüs kadar yıkıcı olabilir.
- ❑ Truva atı bilgisayarınıza güvenlik açığı oluşturur ki bu da zararlı programların, kişilerin sisteminize girmesi için bir yol açar.
- ❑ Bu şekilde kullanıcıların kişisel bilgileri çalınabilir. Yani aynı tarihteki Truva savaşındaki olduğu gibi normal bir program zannettiğiniz Truva Atı, sisteminize girer ve Grek askerlerinin ordunun girmesi için kale kapılarını içeriden açması gibi zararlı

yazılımların, hackerların sisteminize girmesi için bir güvenlik açığı

oluşturur.

Solucan (Worm) Nedir?

- ❑ Solucanlar yerel sürücüde ya da ağda kendini tekrar tekrar kopyalayan bir programdır.
- ❑ Tek amacı sürekli kendini kopyalamaktır.
- ❑ Herhangi bir dosya ya da veriye zarar vermez ancak sürekli kopyalama yaparak sistemi meşgul eder ve performansı etkiler.
- ❑ Virüslerin aksine bir programa bulaşmaya ihtiyacı yoktur. İşletim sistemlerindeki açıklardan yararlanarak yayılırlar.

Adware Nedir (reklam Yazılımları) ?

- ❑ Genel olarak Adware, herhangi bir program çalışırken reklam açan yazılımdır.
- ❑ Adware internette gezerken otomatik olarak bilgisayarınıza inebilir ve pop-up pencereleri ile görüntülenebilir.
- ❑ Kullanıcıları oldukça rahatsız eden Adware tipi uygulamalar çoğunlukla şirketlerce reklam amaçlı olarak kullanılırlar.

Casus Yazılım (Spyware) Nedir?

- ❑ Casus yazılım, kullanıcının izniyle veya izni dışında bilgisayara yüklenen ve kullanıcı, (örneğin webde gezdiği sayfalar, vb.) ya da bilgisayar hakkında bilgi toplayıp bunları uzaktaki bir kullanıcıya gönderen bir program türüdür.
- ❑ Ayrıca bilgisayara zararlı yazılımlar indirip yükleyebilir.
- ❑ Adware gibi çalışır ama çoğunlukla kullanıcı başka bir program yüklerken onun bilgisi dışında, gizli bir biçimde yüklenir.

Spam Nedir?

- ❑ Aynı mesajdan çok sayıda göndererek bir mail adresini, forumu vb. boğmaya spam yapmak adı veriliyor.
- ❑ Spamların çoğu reklam amaçlı oluyor ve kullanıcıların isteği dışında posta adreslerine gönderiliyor.

Bilgisayar Virüslerinden Korunma Yolları

1. Bilgisayara antivirüs programı kurulmalıdır.
2. Antivirüs programları sürekli güncellenmelidir.
3. Bilgisayara dosya yüklerken mutlaka virüs taramadan geçirilmelidir.
4. Tanımadığınız kişilerden gelen e-postalardaki iletiler kesinlikle açılmamalıdır.
5. İnternet'ten download edeceğiniz (indireceğiniz) her dosyaya virüs testi uygulayın

BİLİŞİM SUÇLARI ve ALINACAK TEDBİRLER

Bilişim Suçu: Bilgisayar, çevre birimleri, pos makinesi, cep telefonu gibi her türlü teknolojinin kullanılması ile işlenen suçlardır.

Kullanıcı Hesapları İle İlgili Suçlar

- ❑ Bir kişiye ait e-posta veya kullanıcı bilgilerini ele geçirmek, değiştirmek veya silmek.
- ❑ Bir kişi veya kurum adına sahte e-posta/profil/hesap oluşturmak.
- ❑ Bu sahte hesapları kullanarak çeşitli paylaşımlar yapmak.

Web Sayfaları Kullanılarak İşlenen Suçlar

- ❑ Başkalarının adına web sayfası hazırlamak ve bu web sayfasının tanıtımı amacıyla başkalarına e-mail ve mesaj göndermek ve bu mesajlarda da mağdur olan şahsın telefon numaralarını vermek.
- ❑ Sahte alışveriş siteleri kurarak kullanıcıları dolandırmak.
- ❑ Satışı yapılan ürünlere ait yanlış bilgiler verme.
- ❑ Müşteriye vaat edilen ürün yerine farklı ürün göndermek.
- ❑ Sosyal ağlar, forum ve video sitelerinde başkasına ait fotoğraf, video veya eserleri izinsiz paylaşmak.
- ❑ Devlet karşıtı gruplara ait içerikleri yayınlamak/paylaşmak.
- ❑ İnternette alışverişte kullanıcıların kredi kartı bilgilerini ele geçirmek.

Bilgisayarı veya Bilgileri Ele Geçirerek İşlenen Suçlar

Başkasına ait bilgisayara, ağı veya sisteme izinsiz girmek, bilgileri kopyalamak, silmek veya değiştirmek.

Lisansız Yazılım ve İçeriklerin Kullanımı İle İlgili Suçlar

Telif hakkı ile korunan yazılım, dosya, resim, fotoğraf, müzik, video klip ve film dosyalarını izinsiz indirmek, paylaşmak, tamamını veya bir kısmını kullanmak.

Çevrimiçi İletişim Sırasında İşlenen Suçlar

Sosyal ağlar, sohbet siteleri, forumlar gibi kullanıcıların birbirleriyle iletişim kurdukları sitelerde kişi ya da kuruluşa hakaret, küfür etmek veya aşağılayıcı ifadeler kullanmak.

Kredi Kartı, Kontör/TL Dolandırıcılığı

- ❑ Telefon, e-posta ve çeşitli iletişim araçları kullanarak kişilerden kredi kartı bilgileri istemek.
- ❑ Tehdit veya şantaj yoluyla çeşitli hesaplara TL veya kontör yüklenmesini istemek.

Bilişim Suçlarına Karşı Alınabilecek Tedbirler

- ❑ Lisanssız yazılımlar ve içerikler (müzik, resim, fotoğraf video vs.) kullanmayın.
 - ❑ Çeşitli yollarla kırılmış, içeriği değiştirilmiş veya güvenilir olmayan yazılımlar yüklemeyin.
 - ❑ Bilgisayar sistemini korumaya yönelik antivirüs, güvenlik duvarı gibi yazılımlar kullanın ve mümkün olduğunca güncellemelerini yapın.
 - ❑ Kullanılan yazılımların en güncel ve sorunsuz sürümlerini temin etmeye çalışın.
 - ❑ Telefon, e-posta vs. gibi yollarla sizden kişisel bilgilerinizi (ad, soyad, adres, telefon gibi), parolanızı ya da kredi kartı şifrenizi isteyenlere itibar etmeyin.
 - ❑ Unutmayın hiçbir banka görevlisi size banka veya kredi kartı bilginizi sormaz!
 - ❑ İnternet ortamında tanımadığınız veya şüphelendiğiniz kişilere kişisel ve özel bilgilerinizi vermeyin!
 - ❑ Telif haklarıyla korunmuş içerikleri (müzik, film, oyun vs.) kesinlikle korsan olarak temin etmeyin, indirmeyin ve paylaşmayın!
 - ❑ Başkasına ait bilgisayarı, interneti ve ağları izinsiz olarak kullanmayın, bilgileri silmeyin, değiştirmeyin veya kopyalamayın!
- #### **Kişisel Şifreler İle İlgili Öneriler**
- ❑ Kişisel şifrelerini kesinlikle en yakınınız olsa dahi kimse ile paylaşmayın!
 - ❑ Tüm hesaplarınızda aynı şifreyi kullanmayın!

❑ Şifrelerinizi hiçbir yere not etmeyin!

❑ Şifrelerinizi belirli aralıklar mutlaka değiştirin.

❑ Şifrenizi sosyal ağlar, sohbet yazılımları, siteler vs. aracılığı ile kimseye göndermeyin!

❑ Şifreler dışında daha güçlü giriş yöntemleri destekleyen bir sisteminiz varsa kullanın. Örneğin, parmak izi, yüz veya ses tanıma özellikleri.

Güvenli Şifre Oluşturma

❑ Şifrelerinizde kişisel bilgilerinize yer vermeyin. Örneğin, adınız, doğum tarihiniz veya kimlik numaranız.

❑ ali1999, 32423526655, 1986 gibi

❑ Şifrenizde ardışık sayılar, harfler kullanmayın. Örneğin, 123456,

1234, abcd gibi.

❑ Tahmin edilmesi kolay yanyana bulunan tuşları kullanmayın.

Örneğin, qwerty, asdf gibi.

❑ İl, ilçe ve bulunduğunuz yer ile ilgili isimler seçmeyiniz

❑ Şifreniz en az 7 basamaklı olsun.

❑ Mümkün olduğunda aşağıdaki karakterlerden içersin.

❑ Büyük/küçük harf (A,a...Z,z)

❑ Rakam (0-9)

❑ Noktalama (.,; gibi)

❑ Özel karakter (-!+ gibi)

Güvenli şifre örnekleri

A8b7*i7

MaVi=275

Güvensiz Şifre Örnekleri

1975, ankara06, şifresiz, şifre123, 12345, Süleyman,

BUNLARI UNUTMAYIN!!!

❑ İnternet ortamında işlediğiniz suçlardan dolayı evinize kadar takip yapılabilir.

❑ Bilişim suçları hakkında yakınlarınızı mutlaka uyarın.

❑ Bir bilişim suçundan dolayı mağdur olursanız mutlaka 155 Polis

İmdat Hattına veya 155@iem.gov.tr adresine ihbarda bulunun!

©©©©TELİF HAKKI NEDİR ? © © © ©

Telif hakkı, herhangi bir bilgi veya düşünce ürününün kullanılması ve yayılması ile ilgili hakların, yasalarla belirli kişilere verilmesidir. Kısaca, orijinal bir yapıtın, eserin kopyalanmasına veya kullanılmasına izin vermeme hakkıdır. Telif hakkı, genellikle belirli bir süre için geçerlidir. Sembolü çember içinde

bir "C" harfidir, © harfi üzerinde bulunduğu yapanın telif haklarının korunduğunu belirtir ve İngilizce "copyright" kelimesini ifade eder.